

Starfsánægja og starfsumhverfi framhaldsskólakennara á Íslandi

Tilgangur ritgerðarinnar er að gera grein fyrir niðurstöðum rannsóknar höfundar á starfsánægju framhaldsskólakennara á Íslandi og lýsa viðhorfum þeirra til ýmissa þátta í starfsumhverfi framhaldsskólans hér á landi. Fjallað er um starfsumhverfi og starfsaðstæður framhaldsskólakennara, frammistöðumat framhaldsskólakennara, tryggð þeirra við skipulagsheildina, tengsl stjórnunar og starfsánægju, tengsl stjórnunar og stöðu skipulagsheildar o.s.frv. Gerð er tilraun til þess að meta hvort staða einstakra framhaldsskóla hér á landi hafi áhrif á starfsánægju og viðhorf kennara í viðkomandi skólum. Í ritgerðinni er gerð tilraun til þess að bera niðurstöður könnunar um starfsánægju framhaldsskólakennara hér á landi saman við niðurstöður íslenskra og erlendra mælinga á starfsánægju.

Helstu niðurstöður rannsóknar á starfsánægju framhaldsskólakennara staðfestir að þeir eru ánægðir í starfi. Jákvætt samband er á milli starfsánægju og viðhorfa kennara til starfsins, s.s. eins og að hlakka til að fara í vinnuna, tryggð við skólann, að ganga vel að samræma fjölskyldulíf og vinnu. Ánægðir kennarar upplifa síður streitu í starfi eða mikið vinnuálag. Þeir eru síður að hugsa um að hætta kennslu. Sjálfstæði í starfi, vinnugleði og vilji til þess að sinna áfram kennslu tengist starfsánægju kennara. Konur virðast taka dýpra í árinna og ánægja þeirra mælist meiri í framhaldsskólum en karla. Niðurstöður benda til þess að kennarar sem hafa lokið MA/MS og Ph.D. mælist með almennt minni starfsánægju en þeir sem hafa lokið BA/BS, iðnmeistaránámi eða öðru fagnámi. Af svörum kennara má álykta að tilhneiging sé í þá átt að starfsánægja sé meiri í fámennari framhaldsskólum.

Niðurstöður benda til þess að ánægja í starfi skapi grunn að ákveðnum lífs- og starfsgæðum, færni og vilja til þess að miðla þekkingu, styðji við lærdóm, að kennarar eigi árangursrík samskipti við samstarfsfélaga, stjórnendur og nemendur, hvetji til starfsþróunar og styðji við skipulega uppbyggingu mannauðs innan framhaldsskólans.

Höfundur telur mikilvægt að unnið sé nánar með mælikvarða og mælingar á þáttum eins og ánægju starfsmanna, tryggð, áhugahvöt, frammistöðumat, starfsumhverfi, upplifun starfsmanna á tækifærum og ógnunum í umhverfinu o.s.frv.